

1.1. Работа над текста

Във 2. клас учениците опознават околната действителност – природата, обществото, хората, предметите, животните, професиите, обществените организации. Почти по всички учебни предмети учениците се сблъскват със свързаната реч (текста) в устна или писмена форма.

В науката се дават различни определения на понятието *текст*. За целите на обучението най-приемливо е определението, в което *текстът* се разглежда като *тематично единство* – връзка между съдържанието и заглавието; *смыслово единство* – връзка на съдържанието с основната мисъл; *структурно единство* – връзка на подтемите с основната тема на съдържанието; *сцепление* на изреченията в целостта (*Ладиженская, 1980*).

Когато учителят обяснява на учениците как да построят цялостно изложение, той трябва да им покаже механизма на подреждане, оформяне и реализиране на изказването. Работата трябва да започне с достъпен анализ на готов писмен текст, като се използват въпросите:

1. *За какво се разказва в текста?*

Обръща се внимание на заглавието, в което обикновено се изразява основната мисъл.

2. *Каква е последователността в текста?*

Вниманието се насочва към структурата на текста.

3. *Защо разказът започва така?*

Осмысля се първата подтема в изложението.

4. *За какво се разказва по-нататък?*

Осмылят се втората, третата подтема.

Тези въпроси зависят както от характера и обема на текста, така и от възрастта и възможностите на учениците. Първите упражнения се провеждат с по-кратки текстове, които съдържат една или две подтеми.

Заедно с изграждането на умения и навици за съставяне на текст учителят полага грижи и в работата над компонентите на текста – *звуковете, думите, словосъчетанията, изреченията*. Например словосъчетанията от числителни бройни имена и съществителни се използват както в уроците по родна реч, така и в уроците по математика.